

virt-install - oikeudet

- virt-install osaa luoda tiedoston levyimageksi jos sitä ei ole, mutta se vaihtaa sen omistajaa ja oletuksena jättää lukuoikeudet vain itselleen, joten sitä eivät muut voi kopioidakaan – käyttökelpoinen vain jos olet root. Mutta jos image on valmiiksi tehty, omistaja vaihtuu mutta suojaukset eivät. Imagen luonti etukäteen:

```
qemu-img -f qcow2 kone.img 3G
```

levyformaatit

- KVM-qemu tuntee useita levyformaatteja. Parhaiten tuettu ja yleensä helpoimmin toimiva on *qcow2*; toinen yleinen on *raw*.
(*qcow2* = qemu copy-on-write version 2,
qemu = Quick EMUlator)

virt-install/virsh etäkäyttö

- Kone, jossa virt-install ajetaan voi olla eri kuin se, johon virtuaalikone luodaan:

```
virt-install --connect qemu+ssh://lonkaX/system -n tunnus1  
--memory ...
```

- Myös virsh ja virt-viewer toimivat etänä samalla syntaksilla
- ssh-yhteydet on valmisteltava etukäteen (authorized_keys)
- Levyimage luotava etukäteen (qemu-img create...)

Varmuuskopiointi: image

- Sammuta virtuaalikone ensin - elävästä koneesta otettu kopio ei ole koherentti - ja:
cp kone1.img kone1.img.bak
- Voidaan myös siirtää toiseen alustakoneeseen (xml-tiedosto siirrettävä myös, virsh dumpxml...)

Varmuuskopiointi: image

- Tiedostojen omistaja muuttuu kun virtuaalikone käynnistetään, palautus esim.

```
rm -f kone1.img; cp kone1.img.bak kone1.img
```

tai

```
cp -f kone1.img.bak kone1.img
```

Varmuuskopiointi: image

- ei säännöllinen varmuuskopiointitapa, vain poikkeustilanteissa, levyimagea siirrettäessä tai ennen versiopäivitystä tai jotain "tämä saattaa rikkoa kaiken" -säättöä
- polun vaihtuessa muutettava xml-tiedostoa (virsh edit, tai virsh dumpxml...define)

Muistin kopiointi: virsh save

- Joskus halutaan kopio käynnissä olevan koneen tilasta (RAM &c), sen voi tehdä näin:
virsh save kone tiedosto
- Kone "hibernoi", jatkaa komennolla
virsh restore tiedosto

Muistin kopiointi: virsh save

- Samasta tiedostosta voi palauttaa monta kertaa "samaan ajanhetkeen"; levyimage on tällöin talletettava ja palautettava erikseen
- Joskus kätevä ennen vaarallisia kokeiluja
- Voi vaihtaa alustakonetta, mutta käyttöjärjestelmän ja kirjastojen oltava kyllin samanlaisia kuin talletettaessa

command expansion, eval

- Komennon tulos merkkijonoon:

```
year=$(date +%Y); month=$(date +%m)
```

```
day=`date +%d` # vanha tapa, ei suositeltava
```

```
files=$(ls -l $(grep -l kala *.txt))
```

command expansion, eval

- Merkkijono komenoksi:

```
eval $(date '+year=%Y month=%m day=%d')
```

- `x=ls; $x # toimii`

```
x='y=z'; $x # ei toimi
```

```
x='y=z'; eval $x; echo $y # toimii
```

loop device

Mountataan tiedosto kuin se olisi levy:

```
mount /tmp/disk.img /mnt/tmp -t ext4 -o loop=/dev/loop3
```

Käytetään tiedostoa kuin se olisi levy:

```
losetup -f /dev/loop0 file.img
```

(yleensä tehtävä roottina tai sudo ...)

loop device 2

Partitiot näkyviin:

```
kpartx -a /dev/loop0
```

Mountataan em. tiedoston 1. partitio:

```
mount /dev/mapper/loop0p1 /mnt/tmp
```

Vapautetaan:

```
umount /mnt/tmp; losetup -d /dev/loop0
```

Virtuaalilevyn suurentaminen 1

Edellyttää yleensä aina boottia. Vaarallinen!

Vaiheet:

- (1) Suurennetaan levyimage
- (2) Muutetaan partitointia
- (3) Suurennetaan tiedostojärjestelmä(t) ja swap

Virtuaalilevyn suurentaminen 2

```
virsh shutdown kone # jatkuu alustakoneessa
```

```
mv kone.img kone.img.bak
```

```
cp kone.img.bak kone.img
```

(ensin mv jotta saadaan kirjoitusoikeudet
kohdalleen)

```
qemu-img resize kone.img +2GB
```

Virtuaalilevyn suurentaminen 3

virsh start kone # jatkuu virtuaalikoneessa

sudo fdisk -c -u /dev/vda1 # tai parted

- poistetaan kaikki partitiot ja luodaan uusiksi, root-partition alun pitää säilyä täsmälleen ennallaan (swap voi siirtyä, muut jos siirtää datankin), samoin tyyppien ja boot-lipun; voi myös lisätä uusia partitioita. Huom. vaikuttaa vasta bootin jälkeen!

Virtuaalilevyn suurentaminen 4

```
sudo shutdown -r now
```

```
sudo resize2fs /dev/vda1; df
```

```
grep swap /etc/fstab
```

```
# cut'n'paste UUID= ... edeltä tai:
```

```
eval $(awk '/UUID.*swap/{print $1}' /etc/fstab)
```


Virtuaalikoneen suurentaminen 5

```
sudo mkswap -U $UUID /dev/vda5
```

```
sudo swapon -a; cat /proc/swaps
```

```
shutdown -r now # varmuuden vuoksi
```

```
rm -f kone.img.bak # alustakoneessa
```

(kun on varmistettu että kaikki ok)

Virtuaalilevyn suurentaminen 6

Jos on root-oikeudet (sudo) alustakoneessa,
toinen tapa:

```
virsh shutdown kone
```

```
losetup -f # tulos (/dev/loop2 tms) talteen, käytetään alla
```

```
losetup -f /dev/loop2 kone.img
```

Virtuaalilevyn suurentaminen 7

```
kpartx -a /dev/loop2 # partitiot näkyviin
```

```
eval $(blkid /dev/mapper/loop2p5 | awk '{print $2}')
```

```
# UUID talteen
```

```
kpartx -d /dev/loop2 # partitiot pois, muuttuvat alla
```

```
fdisk /dev/loop2 # partitiot, root-partition alku ennallaan
```

Virtuaalilevyn suurentaminen 8

```
kpartx -a /dev/loop2 # uudet partitiot näkyviin  
e2fsck -f /dev/mapper/loop2p1 # varmuuden vuoksi  
resize2fs /dev/mapper/loop2p1  
mkswap -u $UUID /dev/mapper/loop2p5  
# swap UUID joka talletettiin edellä
```

Virtuaalilevyn suurentaminen 9

```
kpartx -d /dev/loop2
```

```
losetup -d /dev/loop2
```

```
virsh start kone
```

```
# helpotuksen huokaus tai ...
```

Virtuaalilevyn suurentaminen 10

Jos levyä joutuu suurentamaan tällä tavoin, jotain on mennyt pieleen suunnitteluvaiheessa. Vaihtoehtona kannattaa harkita uudelleenasetusta.

Jos levyjen ja osioiden ennakoitaan muuttuvan, LVM on yleensä hyvä idea.

Ubuntun päivitys

- `sudo apt-get update; sudo apt-get dist-upgrade`
  - säännöllisesti, ja aina kun tietoturva-aukkoja tiedossa
  - automatisointi:
`/etc/apt/apt.config.d/50unattended-upgrades`
`dpkg-reconfigure unattended-upgrades`

Ubuntun päivitys

- Käyttöjärjestelmäversion päivitys:
`sudo do-release-upgrade`
  - muistia pitää olla riittävästi, samoin levytilaa
  - jos `do-release-upgrade` -komentoa ei löydy:
`sudo apt-get install update-manager-core`

Ubuntun päivitys

- Vain LTS-versioiden välillä vai kaikki:
    /etc/update-manager/release-upgrades:
    "Prompt=" Its, normal
- Päivityksen jälkeen apt-get autoremove

for-loop, parameter expansion

```
for i in 1 3 5 7 ; do touch koe$i.txt ; done
```

```
for x in a b c ; do echo $x > ${x}koe.txt ; done
```

```
for f in *.txt ; do cp $f $f.bak ; done
```

for-loop, parameter expansion

```
for f in *.txt ; do cp $f ${f%.txt}.bak ; done
```

```
for f in *.txt ; do cp $f ${f/txt/bak} ; done # bash
```

```
for f in a* ; do mv $f b${f#a} ; done
```

for-loop, parameter expansion

```
for n in {0..7} ; do mkdir d$n ; done # bash
```

```
for d in d{0..7} ; do mkdir $d ; done # bash
```

```
touch koe{1..7..2}.txt # bash
```

Uudelleensuuntaus, redirection

- Komento `>tiedosto 2>virheet`
- Komento `1>&2`
- `0=stdin, 1=stdout, 2=stderr`
- `3...9` vapaasti käytettävissä

redirection, read

```
while read suku etu login demo ; do  
    echo $login $etu $suku; id $login  
done < kurssilaiset.txt
```

redirection, read

```
while read suku etu login demo ; do # ei toimi!  
    echo ${login}1; ssh ${login}1 'dpkg -l | grep  
acpid'  
done < kurssilaiset.txt
```

redirection, read

```
while read <&3 suku etu login demo ; do # toimii
    echo ${login}1; ssh ${login}1 'dpkg -l | grep
acpid'
done 3< kurssilaiset.txt
```


grub

”GRand Unified Bootloader”: lataa käyttöjärjestelmän (kernel+initramfs)

- /etc/default/grub

```
GRUB_DEFAULT # oletusboottivalinta
```

```
GRUB_HIDDEN_TIMEOUT # viive ennen  
menun näyttämistä Esc-näppäimellä
```

```
GRUB_HIDDEN_TIMEOUT_QUIET # true=ei näytetä  
sekuntilaskuria
```

- HIDDEN-asetukset yleensä paras kommentoida pois

grub

GRUB_TIMEOUT # aika menusta oletusboottiin

GRUB_TIMEOUT_STYLE # menu, hidden, countdown

GRUB_CMDLINE_LINUX_DEFAULT # normaali boot komentorivi

GRUB_CMDLINE_LINUX # boot komentorivi, myös recovery)

- "quiet splash" pitää poistaa jos haluaa nähdä boottiviestit

grub

`GRUB_TERMINAL=console` # grub tekstikonsolille

- `/etc/grub.d/`, `/boot/grub/grub.cfg`, `/boot/grub/custom.cfg`
- Muutosten jälkeen komento **update-grub**

/boot, kernel, initramfs

- grub (tai muu bootloader) paikassa, josta BIOS (tai UEFI tai virsh start...) sen löytää
- grub tietää mistä kernel ja initramfs löytyvät, yleensä /boot
- jos grub pitää saada uudelle laitteelle:
grub-install *laite*

/boot, kernel, initramfs

- initramfs (initial RAM filesystem) on ramdisk, josta löytyvät tiedostot, joita tarvitaan bootissa ennen varsinaisen tiedostojärjestelmän mounttaamista (kernel modulit, RAID-konfiguraatiot jne); /etc/initramfs-tools/
- Ei välttämätön jos bootissa ei tarvita mitään mitä kernel ei jo osaa (ilman moduleita)

/boot, kernel, initramfs

- jos initramfs:ää pitää muuttaa (RAID-konfiguraatio muuttunut tms):

```
update-initramfs -u
```

- initramfs on gzip-pakattu cpio-archive, tutkittavissa esim. näin:

```
zcat /boot/initrd... | cpio -i
```

Run levels

- Järjestelmän "taso", järjestelmäprosessien joukko
  - SystemV: /etc/inittab
  - upstart: /etc/init/rc-sysinit.conf
  - systemd: /etc/systemd/system/*target*

Run levels

- Perinteiset tasot (merkitykset vaihtelevat, etenkin 2-5):
  - 0 Halt
  - 1 (tai S) Single-user
  - 2 Multi-user
  - 3 Multi-user with networking
  - 5 Multi-user with networking and graphical UI
  - 6 reboot
- telinit *level*, telinit q (eivät nykyisin yleensä tarpeen)

System startup & shutdown

- Useita erilaisia ja eri-ikäisiä menetelmiä:
  - Vanha Unixin init-script setup (SysV): `/etc/init.d`
  - Upstart (Ubuntu, Fedora, ChromeOS): `/etc/init`
  - Systemd (melkein kaikki nykyisin): `/etc/systemd`
- Vanhat käynnistysskriptit viritettävissä toimimaan uudempien kanssa => kaikkia näkee sekaisin

System startup & shutdown

- SysV-init, "klassinen" init-script setup: RHEL -6 ym:
/etc/init.d/proggis.sh [start|stop|restart...]
/etc/rc?.d/{Snn,Knn}proggis
– nn=runlevel

System startup & shutdown

- upstart: Ubuntu 6.10-14.10, Fedora 9-14, ChromeOS:

`service proggis [start|stop|restart...]`

`start proggis`

`/etc/init/proggis`

System startup & shutdown

- systemd: Fedora 15-, Debian 8-, RHEL 7-, Ubuntu 15.04- ...

init + udev + syslog + cron...

- /etc/systemd/system
- Käynnistysasetuksia: /etc/default/...